

บทเรียนสำเร็จรูป

กฎหมายในชีวิตประจำวัน

เล่มที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

พิมพ์ดี ม่วงแก้ว

ตำแหน่ง ครู วิชยฐานะ ครูชำนาญการ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โรงเรียนปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเป้าหมายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้มีกิจกรรมปฏิบัติเป็นขั้นตอน มีวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปากช่อง นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองและมีกระบวนการเรียนรู้ให้เข้าใจง่ายได้รับประสบการณ์และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน จะมีประโยชน์เสมือนคู่มือของการศึกษา สามารถพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อไป

พิมพ์ดี ม่วงแก้ว

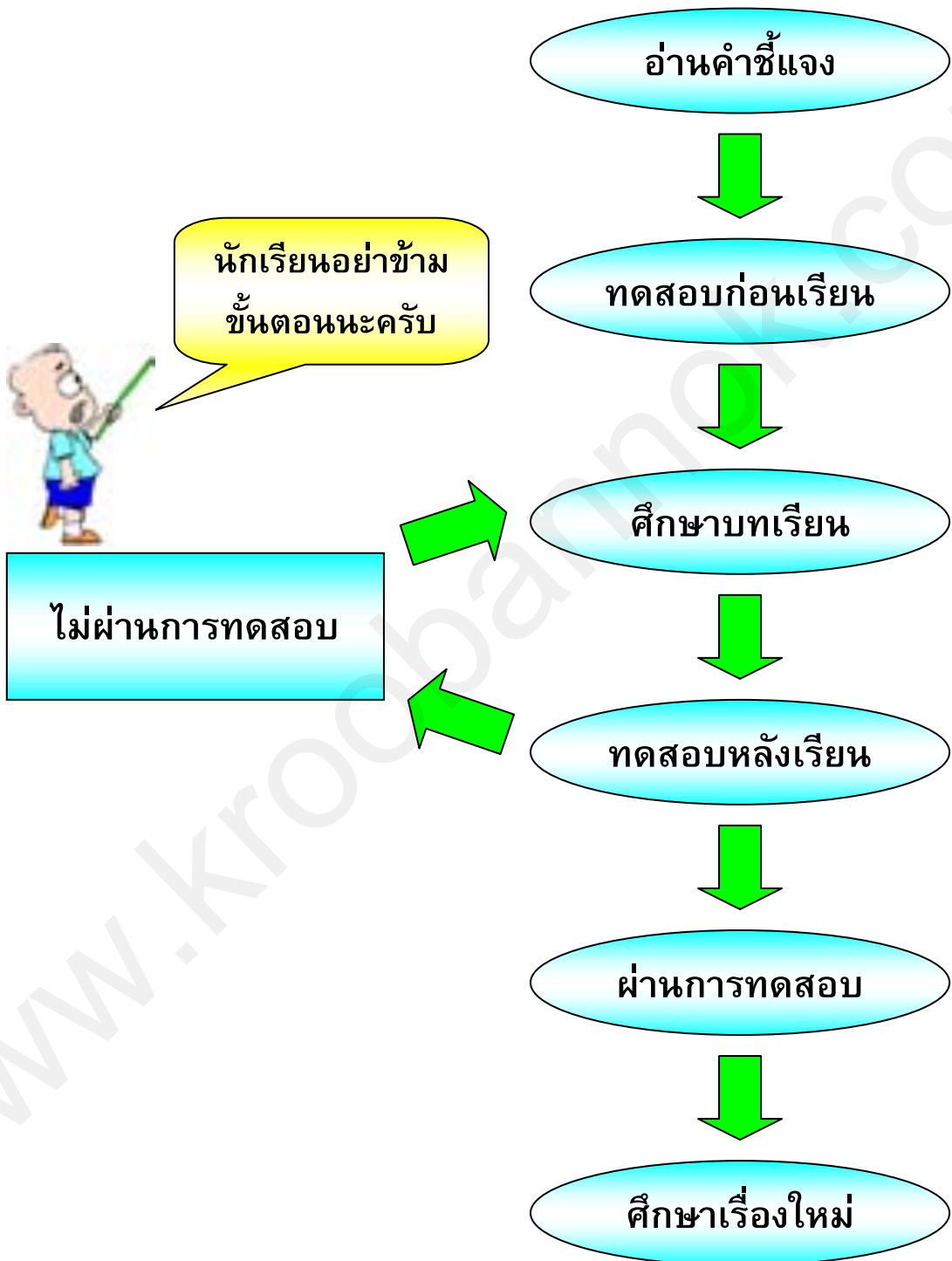

สารบัญ

เรื่อง หน้า

	ก
คำนำ	
สารบัญ	ข
แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้	1
คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับครู	2
คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับนักเรียน	3
สาระสำคัญ	4
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	5
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	7
บทนำ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย	8
กรอบที่ 1 ความหมายของกฎหมาย	9
กรอบที่ 2 ความสำคัญของกฎหมาย	13
กรอบที่ 3 ที่มาของกฎหมาย	17
กรอบที่ 4 ระบบกฎหมายปัจจุบัน	21
กรอบที่ 5 ลักษณะของกฎหมาย	24
กรอบที่ 6 ประเภทของกฎหมาย	28
กรอบที่ 7 ศักดิ์ของกฎหมายไทย	33
บทสรุป ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย	36
แบบทดสอบหลังเรียน	37
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	39
บรรณานุกรม	40

แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับครู

1. บทเรียนสำเร็จรูปนี้ใช้ในการเสริมบทเรียน หรือเพื่อสอนซ่อมเสริมตามสภาพของนักเรียน
2. ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนนี้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาให้เหมาะสมตามความสามารถของนักเรียน
3. แนะนำวิธีการใช้บทเรียนให้นักเรียนเข้าใจก่อนนำไปใช้
4. คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหา

ไปดูคำแนะนำสำหรับ
นักเรียนกันต่อเลยครับ

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป สำหรับนักเรียน

1. บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ เป็นเล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย มีความยาวทั้งหมด 7 กรอบ ประกอบด้วยเนื้อหาและแบบฝึกหัด
2. นักเรียนศึกษาศาสตร์สำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยตนเอง จำนวน 10 ข้อ แล้วตรวจคำตอบจากเฉลย
4. นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละกรอบให้ครบทุกข้อ ถ้าตอบไม่ได้ อย่าเพิ่งดูเฉลย ให้ศึกษาเนื้อหาใหม่อีกครั้ง
5. นักเรียนตรวจคำตอบจากเฉลย ถ้าตอบไม่ตรงกับเฉลยให้ทบทวนเนื้อหาเดิมอีกครั้งถ้าไม่เข้าใจให้ถามครู
6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนตรวจคำตอบจากเฉลย เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าของการเรียน

ไปทำแบบทดสอบก่อนเรียน
กันต่อเลยคะ

บทเรียนสำเร็จรูป

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

สาระสำคัญ

กฎหมาย คือ “กฎระเบียบ ข้อบังคับที่สถาบันผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศตราขึ้นใช้ บังคับรวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับที่เกิดจากจารีตประเพณีที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม หรือจากบุคคลทั่วไปที่อยู่รวมกันในสังคมเพื่อใช้กับบุคคลทุกคนในการบริหารประเทศหากไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับโทษฐานตามฐานความผิดนั้น” จึงจำเป็นต้องมีการวางกฎเกณฑ์ขึ้นใช้ บังคับในสังคม เพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมให้อยู่ในกรอบแห่งความสงบเรียบร้อย แนวทางปฏิบัติหรือกรอบแห่งความสงบเรียบร้อยนี้ต่อมาเราเรียกกันว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและกฎหมายต่อมาตั้งคำสุภาษิตที่ว่า “ที่ได้มีสังคม ที่นั้นต้องมีกฎหมาย”

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ความเข้าใจในความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย และสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายความหมายของกฎหมายได้
2. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายความสำคัญของกฎหมายได้
3. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายที่มาของกฎหมายได้
4. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายระบบกฎหมายได้
5. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายลักษณะของกฎหมายได้
6. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายประเภทของกฎหมายได้
7. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายศักดิ์ของกฎหมายได้

แบบทดสอบก่อนเรียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เราอาศัยกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมืออย่างไร ? ก. รักษาความสงบสุขของสังคมรักษาประเพณีวัฒนธรรมของสังคมและให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของสังคม ข. รักษาประเพณีวัฒนธรรมของสังคมและบุคคลระมัดระวังไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของสังคม ค. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม ง. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม 2. แนวคิดของนักปรัชญาชาวตะวันตกคนใดที่กล่าวว่า “มนุษย์ในสภาพส่วนใหญ่แล้วเป็นคนดี มีอิสระเสรีสะอาด เหมือนผ้าขาวแต่ถูกอารยธรรมและสังคมทำให้เปลี่ยนแปลงไป” ? ก. Jean – Jacques Rousseau ข. Thomas Hobbes ค. Lee Don Huk ง. John Locke 3. บุคคลใดได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของกฎหมายไทย ? ก. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ข. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ค. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ง. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์	4. ที่มาของกฎหมายข้อใดมิใช่เป็นที่มาของกฎหมายไทย ? ก. กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐตราออกใช้บังคับ ข. คำพิพากษาของศาลที่ผ่านมา ค. จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ง. หลักกฎหมายทั่วไป 5. คำใดไม่เกี่ยวข้องกับระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ? ก. Civil Law ข. Code Law ค. Written Law ง. Common Law 6. ข้อใดมีลักษณะเป็นกฎหมาย ? ก. ประกาศห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท ข. ประกาศให้พนักงานบริษัททุกคนต้องแสดงบัตรประจำตัวทุกครั้งี่เข้า – ออกบริษัท ค. ประกาศห้ามผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงเข้าไปในห้องประชุม ง. ประกาศของอาจารย์ใหญ่ให้นักเรียนทุกคนไปเข้าแถวเคารพธงชาติมีฉะนั้นจะถูกทำโทษหน้าเสาธง

7. กฎหมายในข้อใดมีศักดิ์สูงกว่าพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ ?

- ก. พระราชกำหนด
- ข. พระราชบัญญัติ
- ค. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

8. กฎหมายข้อใดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ ?

- ก. กฎหมายระหว่างประเทศ
- ข. กฎหมายมหาชน
- ค. กฎหมายเอกชน
- ง. กฎหมายอาญา

9. ข้อใดเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของชาวไทยเมื่อมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ?

- ก. สอบเข้ามหาวิทยาลัย
- ข. บวชทดแทนคุณบิดามารดา
- ค. ทำบัตรประจำตัวประชาชนที่อำเภอ
- ง. ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีเป็นทหารกองเกินที่อำเภอ

10. เหตุใดข้อบัญญัติจึงมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายต่ำกว่ากฎหมายอื่น ?

- ก. ออกโดยคณะรัฐมนตรีและอาศัยตามความในพระราชกำหนด
- ข. ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติและอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ
- ค. ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติและอาศัยอำนาจตามความในพระราชกฤษฎีกา
- ง. ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ

ทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว
ตรวจคำตอบหน้าต่อไป
เชิญครับ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

1. ก
2. ก
3. ง
4. ข
5. ง
6. ก
7. ค
8. ข
9. ง
10. ง

พร้อมแล้ว
ศึกษาบทเรียนได้เลยครับ
ไปกันเลย

บทนำ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์มนุษย์จะต้องต่อสู้และปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง มนุษย์จึงไม่อาจแยกไปอยู่โดดเดี่ยวหรืออยู่โดยลำพังได้ ต้องอยู่ร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกันและต่อสู้กับธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่ออยู่ร่วมกันเราเรียกว่า เป็นสังคม เป็นครอบครัว เป็นชุมชนใหญ่ขึ้นต่างก็ใช้สิทธิและการกระทำการต่างๆ ตามความต้องการของตนการกระทำดังกล่าวอาจล่วงเกินหรือละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นที่อยู่รวมกันในสังคมและชุมชนได้ ถ้าเป็นสังคมชุมชนใหญ่ความขัดแย้งจะสูงขึ้น เช่น เสียงอึกทีกครึกโครม ปล่อยปลละทิ้งสิ่งของและสัตว์เลี้ยง ระบายก่อกความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้าน เป็นต้นยังเป็นสังคมหนาแน่น สถาบันทางสังคมจะตามมา ได้แก่ สถาบันสถานศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมือง การปกครอง มีการกระทบเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ผลกระทบเรื่องอำนาจ เรื่องผลประโยชน์และความไม่เป็นธรรมตลอดจนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตามมา อาจถึงขั้นมีการใช้กำลัง ประทุษร้าย ช่มเหง รังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นไปโดยมิชอบ จึงจำเป็นต้องมีการวางกฎเกณฑ์ขึ้นใช้บังคับในสังคม เพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมให้อยู่ในกรอบแห่งความสงบเรียบร้อย

แนวทางปฏิบัติหรือกรอบแห่งความสงบเรียบร้อยนี้ต่อมาเราเรียกกันว่า กฎเกณฑ์ข้อบังคับและกฎหมายต่อมาตั้งคำสุภาษิตที่ว่า “ที่ใดมีสังคม ที่นั่นต้องมีกฎหมาย”

ที่ใดมีสังคม
ที่นั่นต้องมีกฎหมาย

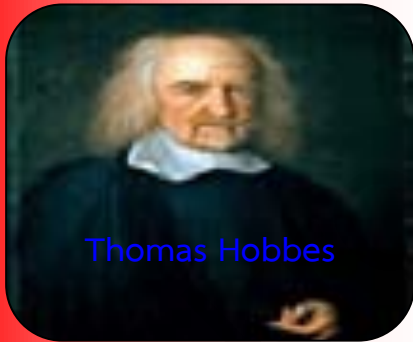
กรอบที่ 1

ความหมายของกฎหมาย

ความหมายของคำว่า กฎหมาย มาจากทฤษฎีของนักปรัชญาทางตะวันตกหรือชาวยุโรปในอดีต ได้ว่าแนวความคิดไว้สำหรับสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นในยุคต่อ ๆ มา ที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีหลายระดับ คือ ตั้งแต่มีความเพ้อฝันถึงความดั่งงามของมนุษย์ไปจนถึงมีความเชื่อว่ามีมนุษย์เป็นผู้ที่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมาตั้งแต่กำเนิด ดังที่ปรากฏแนวคิดนักปรัชญาชาวตะวันตกเมื่อ 300 ปีกว่ามาแล้ว ดังนี้

Jean-Jacques Rousseau (ซอง-ซาค รูสโซ : ค.ศ. 1712-1778) มีแนวคิดที่ “มนุษย์ในสภาพส่วนใหญ่ และเป็นคนดีมีอิสระเสรี สะอาดเหมือนผ้าขาว แต่ถูกอารยธรรมและสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป ”

Thomas Hobbes (โทมัส ฮอบส์ : ค.ศ. 1588-1679) มีแนวคิด “มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นคนโหดร้ายเห็นแก่ตัวและประโยชน์ส่วนตน จำเป็นต้องมีองค์กรหรือรัฐที่เข้มแข็งเข้ามาควบคุม”

John Locke (จอห์น ล็อก : ค.ศ. 1632-1704) มีแนวคิด “มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วไม่ดีไม่เลวแต่เป็นตู้ที่ว่างเปล่าประสบการณ์ทำให้มนุษย์เป็นอย่างที่เขาเป็น(เป็นอย่างไรก็เห็น)”

จากแนวคิดของนักปรัชญาชาวตะวันตกในอดีต ก่อให้เกิดแนวคิดการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและได้มีการกำหนดความหมายและบัญญัติศัพท์คำว่ากฎหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “กฎหมาย คือ กฎที่สถาบันหรือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่ เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามหรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ”

ภาพที่ 1 : นักปรัชญาชาวตะวันตก

ที่มา : <http://th.wikipedia.org/>

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระบิดาแห่งกฎหมายไทยทรงอธิบาย “กฎหมาย คือ คำสั่งทั้งหลายของผู้ปกครองว่าการแผ่นดินต่อราษฎรทั้งหลายเมื่อไม่ทำตามแล้วตามธรรมดาต้องรับโทษ”

ศาสตราจารย์หลวงจ่ารัฐนิติศาสตร์ (จ่ารัฐ โปษยานนท์) อธิบายว่า “กฎหมายได้แก่กฎข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติ ซึ่งผู้มีอำนาจของประเทศได้บัญญัติขึ้นและบังคับให้ผู้ที่อยู่ในสังกัดของประเทศนั้นถือปฏิบัติตาม”

จากแนวคิดและเหตุผลตามความหมายที่บุคคลสำคัญเป็นที่เคารพนับถือในทางปรัชญาและกฎหมายให้ไว้จึงสรุปได้ดังนี้

สรุปความหมายของกฎหมาย คือ “กฎระเบียบ ข้อบังคับที่สถาบันผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศตราขึ้นใช้บังคับรวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับที่เกิดจากจารีตประเพณีที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมหรือจากบุคคลทั่วไปที่อยู่รวมกันในสังคมเพื่อใช้กับบุคคลทุกคนในการบริหารประเทศหากไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับโทษฐานตามฐานความผิดนั้น”

ภาพที่ 2 : พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ที่มา : krumontree.com

แบบฝึกหัดกรอบที่ 1

ความหมายของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ก. กรมพระยาตำราจรรยาภาพ
- ข. ศาสตราจารย์หลวงจำรูญเนติศาสตร์
- ค. ชอง-ซาค รุสโซ
- ง. โทมัส ฮอบส์
- จ. จอห์น ล็อก
- ฉ. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
- ช. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

- 1. มนุษย์ในสภาพส่วนใหญ่แล้วเป็นคนดีมีอิสระเสรี สะอาดเหมือนผ้าขาว แต่ถูกอารยธรรมและสังคมทำให้เปลี่ยนแปลงไป
- 2. มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นคนโหดร้าย เห็นแก่ตัวและประโยชน์ส่วนตน จำเป็นต้องมีองค์กรหรือรัฐที่เข้มแข็งเข้ามาควบคุม
- 3. มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วไม่ดีไม่เลว แต่เป็นตู้ที่ว่างเปล่า ประสบการณ์ทำให้มนุษย์เป็นอย่างที่เขาเป็น
- 4. กฎหมาย คือ กฎที่สถาบันหรือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ
- 5. กฎหมาย คือ คำสั่งทั้งหลายของผู้ปกครองว่าการแผ่นดินต่อราษฎรทั้งหลาย เมื่อไม่ทำตามแล้ว ตามธรรมดาต้องรับโทษ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ได้รับการยกย่องว่าเป็น
พระบิดาแห่งกฎหมายไทย

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 1

ความหมายของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ก. กรมพระยาตำราจรรยาภาพ
- ข. ศาสตราจารย์หลวงจำรูญเนติศาสตร์
- ค. ชอง-ซาค รุสโซ
- ง. โทมัส ฮอบส์
- จ. จอห์น ล็อก
- ฉ. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
- ช. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

- ...ค... 1. มนุษย์ในสภาพส่วนใหญ่แล้วเป็นคนดีมีอิสระเสรี สะอาดเหมือนผ้าขาว แต่ถูกอารยธรรมและสังคมทำให้เปลี่ยนแปลงไป
- ...ง... 2. มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นคนโหดร้าย เห็นแก่ตัวและประโยชน์ส่วนตน จำเป็นต้องมีองค์กรหรือรัฐที่เข้มแข็งเข้ามาควบคุม
- ...จ... 3. มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วไม่ดีไม่เลว แต่เป็นตู้ที่ว่างเปล่า ประสบการณ์ทำให้มนุษย์เป็นอย่างที่เขาเป็น
- ...ฉ... 4. กฎหมาย คือ กฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณี อันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ
- ...ช... 5. กฎหมาย คือ คำสั่งทั้งหลายของผู้ปกครองว่า การแผ่นดินต่อราษฎรทั้งหลาย เมื่อไม่ทำตามแล้ว ตามธรรมดาต้องรับโทษ

ต่อไปเราไปเรียนความสำคัญ
ของกฎหมายกันเลยนะครับ

กรอบที่ 2

ความสำคัญของกฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมของสังคมเป็นเครื่องมือให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคมนอกจากนี้ยังเป็นความรู้และเครื่องมือของบุคคลอื่นมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบเพราะความไม่รู้กฎหมายจากบุคคลอื่นเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจและการประกอบอาชีพรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการเมืองการปกครองรัฐสิทธิ หน้าที่ ปฏิบัติตามสิทธิตนอย่างถูกต้อง ดังนั้น กฎหมายจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์หรือของบุคคลในสังคม สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. เป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของบุคคล ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยกับสังคมและประเทศชาติทำให้บุคคลรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่สามารถใช้สิทธิและทำหน้าที่โดยไม่ทำให้อื่นในสังคมต้องเดือดร้อน ได้แก่ บุคคลย่อมมีสิทธิในการประกอบอาชีพ แต่อาชีพที่ประกอบนั้นก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้กับเพื่อนบ้านข้างเคียงกรณีเช่น กฎหมายย่อมเข้ามาควบคุมกระทำนั้นหรือควบคุมความประพฤติของบุคคลมิให้กระทำความผิด เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง ทำร้ายผู้อื่นหรือฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา เป็นต้น เหล่านี้เป็นความผิดกฎหมายอาญาผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษ

ภาพที่ 3 : การดำเนินชีวิตของบุคคล ย่อมเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ที่มา : krumontree.com

2. เป็นกฎในการดำเนินชีวิตของบุคคล บุคคลทุกคนเมื่อเกิดมาและดำรงชีวิตอยู่จนกระทั่งถึงแก่ความตาย ย่อมเกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้งสิ้นนับตั้งแต่เริ่มเป็นบุคคลจนกระทั่งสิ้นสภาพกลายเป็นบุคคล คือ ถึงแก่ความตาย กล่าวคือ เมื่อคลอดออกจากครรภ์มารดาอยู่รอดเป็นสภาพบุคคลแล้วก็จะต้องมีการแจ้งเกิดเมื่อมีอายุเข้าเกณฑ์จะต้องรับการศึกษาก็ต้องเข้ารับการศึกษามากตามภาคบังคับของกฎหมายและเมื่อมีอายุครบตามกำหนดจะต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนหากเป็นชายจะต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีเป็นทหารกองเกิน ณ อำเภอหรือเขตในท้องที่ภูมิลำเนาของตน นอกจากนี้ หากมีอายุไม่ถึงเกณฑ์ยี่สิบปีก็ยังมีฐานะเป็นผู้เยาว์ต้องอยู่ในความปกครองของผู้ปกครอง

และถูกจำกัดในเรื่องความสามารถในการทำนิติกรรมตามกฎหมายการจะหมั้นหรือสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายการสร้างอาคารบ้านเรือนการเข้าอยู่และย้ายออกจากภูมิลำเนาต้องมีการแจ้งย้ายเข้าและย้ายออกรวมทั้งการประกอบอาชีพและทำนิติกรรมจะต้องปฏิบัติตามแบบแห่งนิติกรรมหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มิฉะนั้นจะทำให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆกรรมหรือโมฆียกรรมและสุดท้ายแห่งชีวิตเมื่อบุคคลถึงแก่ความตายก็ต้องให้ญาติหรือบุคคลที่มีชีวิตอยู่แจ้งการตายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วยนี่คือกฎหมายที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคล

3. แก้ปัญหาและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม การเป็นสังคมและชุมชนหนาแน่นย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การแก้ปัญหาและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับชุมชนและสังคมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่จะกำหนดและแก้ไขได้คือ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่วางและตกลงกันไว้ นั่นคือ กฎหมายจะเป็นผู้แก้ปัญหาได้อย่างดีโดยปฏิบัติตามกฎหมายปัญหา คือ ใครหน่วยงานใดเป็นผู้มีสิทธิในการชี้ขาด เมื่อชี้ขาดแล้วจะมีการบังคับหรือลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างไร ระบบดังกล่าวจะดำเนินเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม คือกฎหมายได้มอบอำนาจให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้ขาดและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาข้อพิพาทนำไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบของสังคมองค์กรหรือสถาบันที่นำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะเริ่มตั้งแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายตำรวจพนักงานอัยการทนายความ ศาล ซึ่งอาจเป็นศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และสุดท้าย คือ เจ้าพนักงานบังคับคดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ของเรือนจำสิ่งนี้คือบทบาทหรือความสำคัญของกฎหมายในการแก้ปัญหาให้เกิดความสงบเรียบร้อย

4. เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม คำว่าเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม หมายถึง กฎหมายมีบทบาทบัญญัติที่เป็นหลักและเป็นแนวทางการให้บุคคล ประชาชนหรือสังคมเดินตามนั้นเพราะมันแน่ใจว่านั่นเป็นการกระทำที่ถูกต้องและได้รับการรองรับจากรัฐทุกคนและสังคมยอมรับเป็นหนทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มองเห็นอนาคตหลักของกฎหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ อำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่ากิจกรรมใดเป็นอำนาจของฝ่ายใด องค์กรและสถาบันต่างๆ ก็จะเดินตามหลักของกฎหมายนั้น ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสังคมหรือสถาบันศาสนา อาทิ กฎหมายวางหลักเกณฑ์ว่าให้บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษาอบรมขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐเป็นผู้จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงหลักเกณฑ์นี้เป็นหลักประกันว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนมีสิทธิเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี คือถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือบุคคลผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปและไม่มีรายได้พอเพียงต่อการเลี้ยงชีพ รัฐจะต้องให้การช่วยเหลือเหล่านี้คือหลักประกันคุณภาพชีวิตหรือหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคคลในสังคมตามกฎหมาย

ภาพที่ 4 : ทุกคนมีสิทธิเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี

ที่มา : krumontree.com

แบบฝึกหัดกรอบที่ 2

ความสำคัญของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- 1. กฎหมายเป็นเครื่องมือให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมของสังคม เป็นเครื่องมือให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม
- 2. กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของบุคคล อาทิเช่น บุคคลสามารถที่จะประกอบอาชีพได้เฉพาะอาชีพที่บรรพบุรุษได้ทำสืบต่อกันมา
- 3. กฎหมายเป็นกฎในการดำเนินชีวิตของบุคคล อาทิเช่น เมื่อคลอดออกจากครรภ์ มารดาอยู่รอดเป็นสภาพบุคคลแล้ว ก็จะต้องมีการแจ้งเกิด เมื่อมีอายุเข้าเกณฑ์จะต้องรับการศึกษา
- 4. กฎหมายเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยผ่านทาง หลักการอำนาจอธิปไตย อันได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร อำนาจเอกชน
- 5. กฎหมายเป็นหลักในการแก้ปัญหาและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้สังคม

อย่าแอบดูเฉลยนะคะ
ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 2

ความสำคัญของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด (จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ✓ 1. กฎหมายเป็นเครื่องมือให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมของสังคม เป็นเครื่องมือให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม
- ✗ 2. กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของบุคคล อาทิเช่น บุคคลสามารถที่จะประกอบอาชีพได้เฉพาะอาชีพที่บรรพบุรุษได้ทำสืบต่อกันมา
- ✓ 3. กฎหมายเป็นกฎในการดำเนินชีวิตของบุคคล อาทิเช่น เมื่อคลอดออกจากครรภ์ มารดาอยู่รอดเป็นสภาพบุคคลแล้ว ก็จะต้องมีการแจ้งเกิด เมื่อมีอายุเข้าเกณฑ์จะต้องรับการศึกษา
- ✗ 4. กฎหมายเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยผ่านทาง หลักการอำนาจอธิปไตย อันได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร อำนาจเอกชน
- ✓ 5. กฎหมายเป็นหลักในการแก้ปัญหาและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้สังคม

กฎหมายเป็นหลัก
ในการแก้ปัญหาและ
สร้างความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยให้สังคม

กรอบที่ 3

ที่มาของกฎหมาย

คำว่า ที่มาของกฎหมาย ย่อมหมายถึงคำว่า กฎหมายที่เกิดขึ้นได้อย่างไรนักปรัชญาทางพฤติกรรมของมนุษย์ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์รวมทั้งนักกฎหมายในอดีตและปัจจุบันพยายามหาเหตุผลอธิบายให้เข้าใจว่า มนุษย์เราเริ่มเรียนรู้กฎหมายตั้งแต่เมื่อใดและมีวิวัฒนาการมาอย่างไรความคิดนี้ต่างก็แปลกแยกกันออกไป

กลุ่มที่มีแนวคิดสร้างกฎหมายในอดีต

1. เกิดจากกลุ่มที่มีแนวคิดแบบธรรมชาติ กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า กฎหมายที่แท้จริงมีที่มาจากธรรมชาติ คำว่าธรรมชาติ หมายถึง มาจากศาสนา ศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม สังคมเป็นจุดเริ่มต้นของกฎหมายกลุ่มนี้มีความคิดแบบธรรมชาติมีความเชื่อว่ากฎระเบียบข้อบังคับใดขัดต่อเหตุผลและศีลธรรมย่อมไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ควรคู่อยู่กับสังคม นั่นคือสังคมเป็นผู้สร้างกฎหมายและกฎหมายจะเป็นผู้สร้างสังคมต่อไป จึงอาจพูดได้ว่ามีสังคมที่ไหนมีกฎหมายที่นั่นสมาชิกของสังคมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดและเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่สังคมต้องยึดถือแนวคิดนี้เป็นแนวคิดของรูสโซและจอห์น ล็อก

2. เกิดจากกลุ่มที่มีแนวคิดแบบฝ่ายบ้านเมือง กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าที่มาหรือบ่อเกิดของกฎหมายต้องเกิดจากอำนาจบ้านเมืองและมองเห็นว่าอำนาจทางการเมืองเท่านั้นที่ทำให้เกิดกฎหมายได้อำนาจฝ่ายบ้านเมืองหรือทางการเมืองนี้ได้แก่ รัฐอธิปไตย ซึ่งเดิมคือ พระมหากษัตริย์ต่อมากลายเป็นรูปของรัฐบาลแนวคิดแบบฝ่ายบ้านเมืองนี้ถือว่าอำนาจนั้นแหละเป็นธรรม (Might is right) แนวคิดนี้ เช่น โทมัส ฮอบส์

3. เกิดจากกลุ่มผู้รู้หรือเมธี หมายถึง ผู้มีศิลปวิทยาต่าง ๆ อาจเป็นผู้ให้กำเนิดได้ทั้งที่ไม่ได้ปกครองบ้านเมืองหรือเป็นรัฐอธิปไตย เช่น สมณะ พราหมณ์นักนิติศาสตร์และคำพิพากษาของศาลยอมจัดอยู่ในกลุ่มของผู้รู้หรือเมธีได้ให้แนวคิดและทัศนคติวางไว้เป็นบรรทัดฐานทำให้เกิดเป็นกฎหมายขึ้นและปฏิบัติต่อกันมา

4. เกิดจากกลุ่มที่มีความคิดทางกฎหมายสังคมนิยม ความคิดนี้ยึดเอาเศรษฐกิจสังคมนิยมและการเมืองเป็นจักรกลสำคัญที่ทำให้เกิดกฎหมาย ฉะนั้น ถ้าเศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงหรือรวมศูนย์กฎหมายย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

สังคมเป็นผู้สร้างกฎหมาย
และกฎหมายจะเป็นผู้สร้าง
สังคมต่อไป

ที่มาของกฎหมายไทย

ประเทศไทยโดยเชื้อพระวงศ์และเจ้านายชั้นสูงได้ศึกษากฎหมายจากต่างประเทศทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ปัจจุบันประเทศไทยใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) คือ ใช้ประมวลกฎหมายเป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นต้น อย่างไรก็ตามกฎหมายไทยนอกจากยึดกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ทางด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นกฎหมายเอกชนยังบัญญัติให้กฎหมายไทยนำหลัก จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของคนไทย รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ได้ด้วยซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ “กฎหมายนั้นต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดี นั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นว่านั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเปรียบเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้ากฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

ภาพที่ 5 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550
ที่มา : <http://th.wikipedia.org>

แบบฝึกหัดกรอบที่ 3

ที่มาของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

ประเทศไทยโดยเชื้อพระวงศ์และเจ้านายชั้นสูงได้ศึกษากฎหมายจากต่างประเทศทั้งที่เป็นลาย
ลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ปัจจุบันประเทศไทยใช้กฎหมาย
(Civil Law) คือ ใช้ เป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายราชการ
เป็นต้นอย่างไรก็ตามกฎหมายไทยนอกจากยึดกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ทางด้านกฎหมาย
..... อันเป็นกฎหมายเอกชนยังบัญญัติให้กฎหมายไทยนำหลัก
ของคนไทย รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ได้ด้วยซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ “กฎหมายนั้นต้องใช้ในบรรดา
กรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ
เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้ นั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นถ้าไม่มี
จารีตประเพณีเช่นว่านั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเปรียบเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้ากฎหมาย
เช่นนั้นก็มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

สมาชิกของสังคมต้องปฏิบัติ
ตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดและ
เป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่สังคม
ต้องยึดถือ

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 3 ที่มาของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเติมคำลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

ประเทศไทยโดยเชื้อพระวงศ์และเจ้านายชั้นสูงได้ศึกษากฎหมายจากต่างประเทศทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ปัจจุบันประเทศไทยใช้กฎหมาย **ลายลักษณ์อักษร** (Civil Law) คือ ใช้ **ประมวลกฎหมาย** เป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นต้นอย่างไรก็ตามกฎหมายไทยนอกจากยึดกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ทางด้านกฎหมาย **แพ่งและพาณิชย์** อันเป็นกฎหมายเอกชนยังบัญญัติให้กฎหมายไทยนำหลัก **จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น** ของคนไทย รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ได้ด้วยซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ “กฎหมายนั้นต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้ **วินิจฉัยคดี** นั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นว่านั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเปรียบเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้ากฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

ปัจจุบันประเทศไทยใช้
กฎหมายลายลักษณ์อักษร
(Civil Law) คือ ใช้ประมวล
กฎหมายเป็นหลัก

กรอบที่ 4

ระบบกฎหมายปัจจุบัน

จากแนวคิดนักกฎหมาย 4 กลุ่มในอดีต ทำให้เกิดระบบกฎหมายขึ้นเป็น 2 ระบบใหญ่ คือ ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษรและระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร

1. ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ภาษาอังกฤษเรียกว่า คอมมอนลอว์ (Common Law) เป็นกฎหมายที่ยึดถือเอาจารีตประเพณีและคำพิพากษาของศาลที่ผ่านมาเป็นที่มาของกฎหมาย บางครั้งเรียกว่า กฎหมายจารีตประเพณี โดยไม่ได้จัดทำหรือบันทึกเป็นต้วบทกฎหมายประเทศที่ใช้กฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ ประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และประเทศที่เคยอยู่ในเครือจักรภพของอังกฤษ

2. ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร ภาษาอังกฤษเรียกว่า ซีวิลลอว์ (Civil Law) เป็นกฎหมายที่มีขั้นตอนในการจัดทำและมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหมวดหมู่กฎหมายนี้พัฒนาจากกฎหมายชาวโรมันที่อาศัยอยู่ในกรุงโรม กฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะตัวบท ผู้พิพากษาเป็นเพียงผู้ใช้กฎหมายนำเอาตัวกฎหมายมาปรับกับความผิดแล้วตัดสินความ พิพากษาความผิดไปตามต้วบทกฎหมายที่กำหนดและบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมายซีวิลลอว์จึงรู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายประมวล (Code Law) คือ นำมารวมประมวลกันไว้เป็นหมวดหมู่บางที่ก็เรียกว่า กฎหมายลายลักษณ์อักษร (Written Law) ประเทศที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือซีวิลลอว์ เช่น ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี สเปนและประเทศไทย เป็นต้น

ภาพที่ 6 : แผนที่แสดงประเทศที่ใช้กฎหมายแบบ Civil Law

ที่มา : <http://th.wikipedia.org>

แบบฝึกหัดกรอบที่ 4

ระบบกฎหมายปัจจุบัน

คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

1. ปัจจุบันระบบกฎหมายที่ใช้อยู่มี ระบบ คือ
 - 1.1
 - 1.2
2. ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็น.....
.....
3. ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็น
.....
4. ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) คือ
.....
5. ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) คือ
.....

แบบฝึกหัดแค่หนึ่งง่าย
นิดเดียว เพราะฉะนั้น
อย่าลอกกันนะครับ

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 4

ระบบกฎหมายปัจจุบัน

คำชี้แจง : จงตอบคำถามต่อไปนี้
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

1. ปัจจุบันระบบกฎหมายที่ใช้อยู่มี 2 ระบบ คือ
 - 1.1 ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law)
 - 1.2 ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law)
2. ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นกฎหมายที่ยึดถือเอาจารีตประเพณีและคำพิพากษาของศาลที่ผ่านมามาเป็นที่มาของกฎหมาย
3. ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นกฎหมายที่มีขั้นตอนในการจัดทำและมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์เป็นหมวดหมู่
4. ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) คือ ประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศที่เคยอยู่ในเครือจักรภพของอังกฤษ
5. ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) คือ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี สเปน และไทย เป็นต้น

ต่อไปเราไปศึกษา
เรื่อง ลักษณะของกฎหมาย
กันต่อเลยนะครับ

กรอบที่ 5

ลักษณะของกฎหมาย

คำว่าลักษณะของกฎหมาย หมายถึง บรรดากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งออกมาหรือกำหนด เป็นแนวทางให้บุคคลในสังคม ชุมชนและประชาชนของประเทศปฏิบัติ โดยจะต้องมีลักษณะอย่างไร กฎหมายที่มีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ทำให้บุคคลทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามนั้นควรจะมาจากรั้วใด เมื่อ บัญญัติออกใช้บังคับและไม่ปฏิบัติตามผลจะเป็นอย่างไร นี่คือนิยามสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาใน การตรากฎหมายออกใช้บังคับ

กฎหมายต้องมาจากรัฐอธิปไตย

กฎหมายต้องมาจากรัฐอธิปไตย หมายความว่า ผู้ตราหรือออกกฎหมายมาใช้บังคับต่อบุคคล ของรัฐต้องเป็นรัฐอธิปไตย คือ เป็นประเทศหรือเป็นรัฐที่มีเอกราชมีอำนาจรัฐในอดีตผู้มีอำนาจอธิปไตย ของตนเอง ไม่เป็นอาณานิคมหรือเมืองขึ้นของประเทศใดก็ต้องเป็นผู้มีอำนาจรัฐในอดีตผู้มีอำนาจรัฐ อาจเป็นบุคคล คือ องค์พระมหากษัตริย์หรือเป็นคณะบุคคล เช่น คณะปฏิวัติ คณะปฏิรูปการปกครอง หรือรัฐประหารหรือในฐานะรัฐสภาโดยฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐเป็นฝ่ายบัญญัติกฎหมายออกใช้บังคับ ผ่านขั้นตอนการพิจารณากฎหมายตามรูปแบบของรับสภาผู้ตราหรือตรากฎหมายออกใช้ บังคับถือว่าเป็นอำนาจมาจากรัฐอธิปไตย

เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ได้ทั่วไป

หมายความว่า กฎหมายเป็นข้อบัญญัติที่บังคับให้ทุกคนโดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามหากฝ่าฝืน อาจได้รับโทษ คำสั่งหรือข้อบังคับต้องใช้บังคับทุกสถานที่และแก่บุคคลทุกคนโดยเสมอภาคลักษณะหรือ ประเภทของกฎหมายนั้นมีหลายรูปแบบหรือหลายประเภท กฎหมายบางประเภทเป็นการให้สิทธิ เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1308 บัญญัติว่า “ที่ดินแปลงใดเกิดที่งอก ริมตลิ่งที่งอกย่อมเป็น ทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินแปลงนั้น” หรือกฎหมายบางประเภทเป็นข้อกำหนดหรือข้อห้ามว่า การกระทำ ใดเป็นความผิดจะต้องได้รับโทษ เช่น กฎหมายอาญามาตรา 295 บัญญัติว่า “ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็น เหตุให้เกิดอันตรายแก่กายและจิตใจของผู้อื่นนั้นผู้กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” คำสั่งหรือข้อห้ามหรือสิทธิของบุคคลตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้ สามารถบังคับใช้กับบุคคลทุกคนโดยทั่วไป

เป็นข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไปจนกว่าจะยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

หมายความว่า เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งออกมากฎหมายฉบับนั้นย่อมมี ผลใช้บังคับตลอดไปจนกว่าจะกฎหมายฉบับใหม่ซึ่งมีศักดิ์เท่าเทียมกันหรือสูงกว่าให้ยกเลิกหรือแก้ไข ฉบับนั้นหากไม่มีกฎหมายฉบับใดยกเลิกหรือแก้ไขก็จะมีผลให้กฎหมายฉบับนั้นมีผลใช้บังคับเสมอไป หรือตลอดไป

กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม

หมายความว่า กฎหมายทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในทางแพ่งหรือทางอาญาเป็นข้อบังคับให้ต้องปฏิบัติตามหากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลกระทบในเรื่องของส่วนตนในทางแพ่งและอาจจะมีผลกระทบทั้งส่วนตนและส่วนรวมหากเป็นกรณีทางอาญาแม้บางกรณีที่ไม่เห็นด้วยก็จะปฏิเสธไม่ได้ เช่นกำหนดให้ผู้มีรายได้ต้องชำระภาษีบุคคลธรรมดาทุกปีหรือกำหนดว่าบุคคลจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายมิได้ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่เคยได้ศึกษาหรือไม่ได้รับทราบประกาศของทางราชการ คือ พระราชกฤษฎีกาแต่อย่างใด เป็นต้น

กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ

ข้อ ความนี้ต่อเนื่องจากข้อที่ว่ากฎหมายเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามหากบุคคลนั้นรู้และว่ามีข้อบังคับตามกฎหมายให้ปฏิบัติแต่ไม่ยอมปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือดเว้นการปฏิบัติตามก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นบุคคลผู้นั้นย่อมได้รับผลจากการที่ไม่ปฏิบัติตามนั้นผลตอบแทนที่เป็นสภาพบังคับนี้ คือ ต้องรับโทษนั่นเอง เช่น กรณีต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่ไม่ยอมชำระหรือชำระเพียงบางส่วนที่ควรจะต้องชำระผู้นั้นต้องรับโทษปรับหรือถูกยึดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระภาษีหรือเมื่อมีกระทำความผิดแล้วอ้างว่าไม่รู้กฎหมายบุคคลนั้นจะต้องรับผลจากสภาพบังคับของกฎหมาย คือ อาจมีโทษปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำคุกและปรับ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คำว่ามีสภาพบังคับมิได้หมายถึงว่าบังคับให้ต้องรับโทษอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงบังคับเพื่อป้องกันมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและบังคับในลักษณะส่งเสริมให้บุคคลกระทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องและดีงามต่อสังคมด้วย

ภาพที่ 7 : ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายยอมได้รับโทษตามที่กฎหมายระบุ

ที่มา : komchadluek.net

แบบฝึกหัดกรอบที่ 5

ลักษณะของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- 1. กฎหมายต้องมาจากรัฐอธิปไตย หมายความว่า ผู้ตราหรือออกกฎหมายมาใช้บังคับต่อบุคคลของรัฐ ต้องเป็นรัฐอธิปไตย คือ เป็นประเทศหรือเป็นรัฐที่มีเอกราช มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง
- 2. กฎหมายเป็นข้อบัญญัติที่บังคับให้ทุกคนโดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามหากฝ่าฝืนอาจได้รับโทษ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 3. กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไปจนกว่าจะยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง
- 4. กฎหมายทุกฉบับ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในทางแพ่ง หรือทางอาญา เป็นข้อบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลกระทบในเรื่องของส่วนตนในทางแพ่ง และอาจจะมีผลทั้งส่วนตัวและส่วนรวมหาเป็นกรณีทางอาญา แต่มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- 5. กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ เป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หากบุคคลนั้นรู้แต่ไม่ยอมปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติก็จะเกิดผลเสียต่อบุคคลอื่นและบุคคลผู้นั้น

พลเมืองที่ดีต้องปฏิบัติตาม
กฎหมายอย่างเคร่งครัด ห้ามฝ่าฝืน
กฎหมายมิเช่นนั้นจะมีความผิด

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 5

ลักษณะของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ✓ 1. กฎหมายต้องมาจากรัฐอธิปไตย หมายความว่า ผู้ตราหรือออกกฎหมายมาใช้บังคับต่อบุคคลของรัฐ ต้องเป็นรัฐอธิปไตย คือ เป็นประเทศหรือเป็นรัฐที่มีเอกราช มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง
- ✗ 2. กฎหมายเป็นข้อบัญญัติที่บังคับให้ทุกคนโดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามหากฝ่าฝืนอาจได้รับโทษ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ✓ 3. กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไปจนกว่าจะยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง
- ✗ 4. กฎหมายทุกฉบับ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในทางแพ่ง หรือทางอาญา เป็นข้อบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลกระทบในเรื่องของส่วนตนในทางแพ่ง และอาจจะมีผลทั้งส่วนตัวและส่วนรวมหาเป็นกรณีทางอาญา แต่มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ✓ 5. กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ เป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หากบุคคลนั้นรู้แต่ไม่ยอมปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติก็จะเกิดผลเสียต่อบุคคลอื่นและบุคคลผู้นั้น

กฎหมายเป็นข้อบัญญัติที่บังคับให้ทุกคนโดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามหากฝ่าฝืนอาจได้รับโทษ

กรอบที่ 6

ประเภทของกฎหมาย

ประเภทของกฎหมาย หมายถึง กฎหมายของไทยที่ใช้อยู่ขณะนี้แบ่งออกเป็นกี่ประเภทหรือกี่กลุ่ม กฎหมายไทยอาจแบ่งได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับลักษณะหรือประเภทที่แยกไว้

ประเภทแบ่งตามระบบหรือที่มาของกฎหมาย

จากที่ศึกษามาแล้วเกี่ยวกับแนวคิดกลุ่มของกฎหมายว่ามีหลายกลุ่มและได้สรุปที่มาของกฎหมายอยู่ที่ 2 ระบบ คือ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และระบบที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเรียกอีกอย่างว่าระบบจารีตประเพณี

1. ระบบลายลักษณ์อักษร ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Civil Law System ประเทศไทยใช้ระบบนี้เป็นหลัก คือ ลายลักษณ์อักษรบรรณการจัดทำกฎหมายหมายถึงขั้นตอนที่เป็นระบบมีการจัดบันทึกมีการกลั่นกรองของฝ่ายนิติบัญญัติคือ รัฐสภามีการจัดหมวดหมู่กฎหมายของตัวบทและแยกเป็นมาตราเมื่อผ่านการกลั่นกรองจากรัฐสภาแล้วจะประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลที่ประเทศไทยใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรเพราะเห็นว่ากฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นกฎหมายที่มีหลักฐานและผ่านการกลั่นกรองมาอย่างเป็นระบบเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้และก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่คู่กรณีสามารถอ่านสามารถอธิบายให้เข้าใจได้และสามารถตีความได้ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กฎหมายลายลักษณ์อักษรนี้ ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง

2. ระบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือจารีตประเพณี ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Common Law System เป็นกฎหมายที่ได้มีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไม่มีการจัดเป็นหมวดหมู่และไม่มีมาตรา หากแต่เป็นบันทึกความจำตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้กันต่อ ๆ มาตั้งแต่บรรพบุรุษรวมทั้งบันทึกคำพิพากษาของศาลาที่พิพากษาคดีมาตั้งแต่เดิมประเทศที่นิยมระบบจารีตประเพณีหรือระบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้นส่วนใหญ่จะเป็นประเทศศักดินาและใช้ระบบของสังคมเป็นผู้สร้างกฎหมายและกฎหมายจะเป็นผู้สร้างสังคมต่อไปประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณีหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ ประเทศอังกฤษและประเทศทั้งหลายในเครือจักรภพของอังกฤษ

ประเทศไทยใช้กฎหมายลายลักษณ์
อักษรเพราะเห็นว่ากฎหมายลายลักษณ์
อักษรเป็นกฎหมายที่มีหลักฐานและ
ผ่านการกลั่นกรองมาอย่างเป็นระบบ

ประเภทแบ่งตามลักษณะการใช้กฎหมาย

การแบ่งประเภทกฎหมายตามลักษณะการใช้กฎหมายต้องคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่การนำเอากฎหมายไปใช้เป็นหลัก ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ กฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ

1. กฎหมายสารบัญญัติ คือ กฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลกำหนดข้อบังคับความประพฤติของบุคคลทั้งในทางแพ่งและในทางอาญาโดยเฉพาะในทางอาญา คือ ประมวลกฎหมายอาญาจะบัญญัติลักษณะการกระทำความผิดเป็นความผิดระบอบองค์ประกอบความผิดและกำหนดโทษไว้ว่าจะต้องรับโทษอย่างไรและในทางแพ่ง คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะกำหนดสาระสำคัญของบทบัญญัติว่าด้วยนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในฐานต่าง ๆ ตามกฎหมาย เช่น นิติกรรมหนี้ สัญญา เอกเทศสัญญา เป็นต้น

ตัวอย่างกฎหมายสารบัญญัติ

คดีอาญา ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใดเพื่อให้เด็กนั้นไปเสียจากตนโดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน 6,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

คดีแพ่ง คำประกันคือ สัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

2. กฎหมายวิธีสบัญญัติ คือ กฎหมายที่บัญญัติวิธีการปฏิบัติด้วยกานนำเอากฎหมายสารบัญญัติไปใช้ปฏิบัติตนเอง เช่น ไปดำเนินคดีในศาลหรือเรียกว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความก็ได้ กฎหมายวิธีสบัญญัติจะกำหนดระเบียบระบบขั้นตอนในการใช้ เช่น กำหนดอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินคดีอาญาต่อผู้ต้องหาวิธีการร้องทุกข์ วิธีการสอบสวน วิธีการนำคดีที่ปัญหาฟ้องต่อศาล วิธีการพิจารณาคดีต่อผู้คดีในศาลรวมทั้งการบังคับคดีตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล เป็นต้น

กฎหมายวิธีสบัญญัติจะกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลัก

ประเภทแบ่งตามบทบัญญัติในกฎหมายที่มีความสัมพันธ์กับประชาชน

คือ กฎหมายที่บัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติด้วยกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเอง หรือความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน คือ เจ้าหน้าที่รัฐกับเอกชน ซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับคนต่างประเทศ จึงแยกได้เป็น 3 ประเภท คือ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายระหว่างประเทศ

1. กฎหมายมหาชน เป็นกฎหมายที่รัฐตราออกใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การบริหารประเทศ รัฐมีฐานะเป็นผู้ปกครองประชาชนด้วยการออกกฎหมายและให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่สังคม จึงตรากฎหมายประเภทมหาชนซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นส่วนรวมทั้งประเทศ และทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะมีผลกระทบต่อบุคคลของประเทศเป็นส่วนรวม จึงเรียกว่า กฎหมายมหาชน กฎหมายประเภทนี้ ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายอาญา เป็นต้น

2. กฎหมายเอกชน เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเอง เป็นความสัมพันธ์ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา คือ เอกชนด้วยกันเอง รัฐไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ เพราะไม่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม จึงให้ประชาชนมีอิสระกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกรอบของกฎหมายเพื่อคุ้มครองความเสมอภาคมิให้เอาเปรียบต่อกันจนเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน กฎหมายเอกชน ได้แก่ กฎหมายแพ่งทั้งหลายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น จึงเห็นว่าสัญญาจำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน คือ ผู้จำนำกับผู้รับจำนำ รัฐจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยว หรือเป็นคู่สัญญาด้วย เพียงแต่ออกกฎหมายให้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อกันไว้เท่านั้น

3. กฎหมายระหว่างประเทศ คือ กฎหมายที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกิดจากความตกลงกันระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศแยกตามลักษณะความเกี่ยวพันประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล และกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา

3.1 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง เกิดขึ้นได้โดยข้อตกลงที่ทำขึ้นระหว่างประเทศต่อประเทศ หรืออาจมีประเทศอื่นเข้ามาร่วมเป็นสมาชิก หรือเป็นภาคีด้วย

3.2 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชน หรือระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างรัฐ หรือต่างประเทศ

3.3 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกันระหว่างสองประเทศ และประเทศนั้นมีข้อตกลงรับรองให้ศาลแต่ละประเทศพิจารณาคดี หรือร่วมมือกันส่งผู้ร้ายข้ามแดนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งได้

ภาพที่ 8 : ปัญหาผู้ลี้ภัยเป็นประเด็นทางมนุษยธรรมที่มีกฎหมายระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง

ที่มา : chaoprayanews.com

แบบฝึกหัดกรอบที่ 6

ประเภทของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ก. กฎหมายระบบลายลักษณ์อักษร
- ข. กฎหมายระบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ค. กฎหมายสารบัญญัติ
- ง. กฎหมายวิธีสบัญญัติ
- จ. กฎหมายมหาชน
- ฉ. กฎหมายเอกชน
- ช. กฎหมายระหว่างประเทศ

- 1. กฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคล กำหนดข้อบังคับความประพฤติของบุคคล ทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา
- 2. กฎหมายที่บัญญัติถึงวิธีการปฏิบัติด้วยการนำเอากฎหมายสารบัญญัติไปใช้ไปปฏิบัตินั่นเอง
- 3. เป็นกฎหมายที่รัฐตราออกใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน
- 4. เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน
- 5. กฎหมายที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกิดจากความตกลงกันระหว่างประเทศ

ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง
อย่าลอกเพื่อนนะคะ

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 6

ประเภทของกฎหมาย

คำชี้แจง : จงจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กัน
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ก. กฎหมายระบบลายลักษณ์อักษร
- ข. กฎหมายระบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ค. กฎหมายสารบัญญัติ
- ง. กฎหมายวิธีสบัญญัติ
- จ. กฎหมายมหาชน
- ฉ. กฎหมายเอกชน
- ช. กฎหมายระหว่างประเทศ

- ...ค... 1. กฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคล กำหนดข้อบังคับความประพฤติของบุคคล ทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา
- ...ง... 2. กฎหมายที่บัญญัติถึงวิธีการปฏิบัติด้วยการนำเอากฎหมายสารบัญญัติไปใช้ไปปฏิบัติตนเอง
- ...จ... 3. เป็นกฎหมายที่รัฐตราออกใช้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน
- ...ฉ... 4. เป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน
- ...ช... 5. กฎหมายที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกิดจากความตกลงกันระหว่างประเทศ

ต่อไปเราจะไปศึกษา
เรื่องศักดิ์ของกฎหมาย
กันนะคะ

กรอบที่ 7

ศักดิ์ของกฎหมายไทย

ศักดิ์ของกฎหมาย หมายถึง ลำดับ ฐานะ หรือความสูง ต่ำ ของกฎหมายที่มีความสำคัญลดหลั่นลง มาตามลำดับ เริ่มจากสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ตามที่ศึกษามาแล้ว

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทย

กฎหมายไทยเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร ส่วนจารีตประเพณีและหลักกฎหมายทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายและช่วยในการอุดช่องว่างของกฎหมาย การจัดลำดับฐานะหรือความสูงต่ำของกฎหมาย ให้ดูที่มีการจัดทำ หรือการตรากฎหมายออกใช้บังคับ โดยมีหลักในการตีความว่ากฎหมายที่มีศักดิ์ต่ำกว่า คือมีลำดับชั้นต่ำกว่าจะขัดหรือแย้งต่อกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่าหรือมีลำดับชั้นสูงกว่ามิได้ ดังนั้นกฎหมายที่มีศักดิ์หรือลำดับชั้นต่ำกว่าหรืออาจเรียกอีกอย่างว่ากฎหมายลูก จะต้องออกหรือตราออกมาให้มีข้อความสอดคล้องกับกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่าซึ่งเป็นกฎหมายแม่ให้อำนาจกฎหมายลูกไว้ หากบัญญัติออกมาขัดแย้งหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแม่แล้ว จะมีผลให้กฎหมายลูกที่มีศักดิ์ต่อกว่าใช้บังคับมิได้ ดังนั้น ศักดิ์ของกฎหมายจึงหมายถึง ลำดับฐานะหรือความสูงต่ำของกฎหมายที่มีความสำคัญสูงกว่าหรือต่ำกว่ากัน

การตรากฎหมาย หรือออกกฎหมายใช้บังคับจะมีอยู่ 3 ระดับ คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยรัฐสภา รองลงมาเป็นกฎหมายที่ตราโดยฝ่ายบริหารของรัฐ คือ คณะรัฐมนตรี และต่ำสุด คือ กฎหมายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้

ลำดับศักดิ์ของกฎหมาย เรียงตามความสำคัญมี 5 ลำดับ ดังนี้

- ลำดับที่ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ลำดับที่ 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ประมวลกฎหมาย และประกาศพระบรมราชโองการ
- ลำดับที่ 3 พระราชกฤษฎีกา
- ลำดับที่ 4 กฎกระทรวง
- ลำดับที่ 5 กฎหมายการปกครองระดับท้องถิ่น ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติเมืองพัทยา เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติตำบล

ประโยชน์ของการจัดลำดับศักดิ์ของกฎหมาย

การจัดลำดับศักดิ์ของกฎหมายก็เพื่อประโยชน์ในการเริ่มต้นจัดทำร่างกฎหมายว่า กฎหมายประเภทนี้ระดับใดเป็นผู้จัดทำร่างเพื่อตราและประกาศใช้บังคับ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ใช้กฎหมายทราบ ลำดับชั้นของกฎหมายที่ใช้อยู่ว่าประเภทใด หรือฉบับใดมีศักดิ์และความสำคัญสูงกว่ากัน สามารถพิจารณาตรากฎหมายฉบับใหม่เพื่อแก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกฉบับเดิมได้ตามศักดิ์ของกฎหมาย รวมทั้งกรณีมีปัญหาในการวินิจฉัยและตีความกฎหมาย โดยยึดหลักว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้นต้องให้กฎหมายที่มีศักดิ์ระดับเดียวกันหรือสูงกว่ามาแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก จึงจะมีผลบังคับได้ตามกฎหมาย

แบบฝึกหัดกรอบที่ 7

ศักดิ์ของกฎหมายไทย

คำชี้แจง : จงเขียนลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทยให้ถูกต้อง
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ลำดับที่ 1
- ลำดับที่ 2
- ลำดับที่ 3
- ลำดับที่ 4
- ลำดับที่ 5

การจัดลำดับศักดิ์ของกฎหมาย
ก็เพื่อประโยชน์ในการเริ่มต้น
จัดทำร่างกฎหมาย

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 7 ศักดิ์ของกฎหมายไทย

คำชี้แจง : จงเขียนลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทยให้ถูกต้อง
(จำนวน 5 ข้อ 5 คะแนน)

- ลำดับที่ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ลำดับที่ 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด
ประมวลกฎหมาย และประกาศพระบรมราชโองการ
- ลำดับที่ 3 พระราชกฤษฎีกา
- ลำดับที่ 4 กฎกระทรวง
- ลำดับที่ 5 กฎหมายการปกครองระดับท้องถิ่น ได้แก่ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติเมืองพัทยา เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติตำบล

พร้อมแล้วเราไปทำ
แบบทดสอบหลังเรียน
กันเลยค่ะ

บทสรุป ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

กฎหมาย คือ “กฎระเบียบ ข้อบังคับที่สถาบันผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศตราขึ้นใช้บังคับรวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับที่เกิดจากจารีตประเพณีที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมหรือจากบุคคลทั่วไปที่อยู่รวมกันในสังคมเพื่อใช้กับบุคคลทุกคนในการบริหารประเทศหากไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับโทษฐานตามฐานความผิดนั้น” กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมของสังคมเป็นเครื่องมือให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคมนอกจากนี้ยังเป็นความรู้และเครื่องมือของบุคคลอื่นมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบเพราะความไม่รู้กฎหมายจากบุคคลอื่นเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจและการประกอบอาชีพรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการเมืองการปกครองรัฐสิทธิ หน้าที่ ปฏิบัติตามสิทธิตนอย่างถูกต้อง ดังนั้น กฎหมายจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์หรือของบุคคลในสังคม

กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือ
ให้เกิดความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยและรักษาไว้ซึ่ง
ประเพณีวัฒนธรรมของ
สังคม

แบบทดสอบหลังเรียน

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

<p>1. แนวคิดของนักปรัชญาชาวตะวันตกคนใดที่กล่าวว่า “มนุษย์ในสภาพส่วนใหญ่แล้วเป็นคนดี มีอิสระเสรีสะอาด เหมือนผ้าขาวแต่ถูกอาชกรรมและสังคมทำให้เปลี่ยนแปลงไป” ?</p> <p>ก. Jean – Jacques Rousseau
ข. Thomas Hobbes
ค. Lee Don Huk
ง. John Locke</p> <p>2. บุคคลใดได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของกฎหมายไทย ?</p> <p>ก. กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
ข. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
ค. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
ง. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์</p> <p>3. เราอาศัยกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมืออย่างไร ?</p> <p>ก. รักษาความสงบสุขของสังคมรักษาประเพณีวัฒนธรรมของสังคมและให้บุคคลระมัดระวังไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของสังคม
ข. รักษาประเพณีวัฒนธรรมของสังคมและบุคคลระมัดระวังไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของสังคม
ค. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม
ง. รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม</p> | <p>4. คำใดไม่เกี่ยวข้องกับระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ?</p> <p>ก. Civil Law
ข. Code Law
ค. Written Law
ง. Common Law</p> <p>5. ข้อใดมีลักษณะเป็นกฎหมาย ?</p> <p>ก. ประกาศห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท
ข. ประกาศให้พนักงานบริษัททุกคนต้องแสดงบัตรประจำตัวทุกครั้งที่เข้า – ออกบริษัท
ค. ประกาศห้ามผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงเข้าไปในห้องประชุม
ง. ประกาศของอาจารย์ใหญ่ให้นักเรียนทุกคนไปเข้าแถวเคารพธงชาติมิฉะนั้นจะถูกทำโทษหน้าเสาธง</p> <p>6. ที่มาของกฎหมายข้อใดมิใช่เป็นที่มาของกฎหมายไทย ?</p> <p>ก. กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐตราออกใช้บังคับ
ข. คำพิพากษาของศาลที่ผ่านมา
ค. จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น
ง. หลักกฎหมายทั่วไป</p> |
|--|--|

7. กฎหมายข้อใดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ ?

- ก. กฎหมายระหว่างประเทศ
- ข. กฎหมายมหาชน
- ค. กฎหมายเอกชน
- ง. กฎหมายอาญา

8. กฎหมายในข้อใดมีศักดิ์สูงกว่าพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ ?

- ก. พระราชกำหนด
- ข. พระราชบัญญัติ
- ค. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

9. เหตุใดข้อบัญญัติจึงมีลำดับศักดิ์ของกฎหมายต่ำกว่ากฎหมายอื่น ?

- ก. ออกโดยคณะรัฐมนตรีและอาศัยตามความในพระราชกำหนด
 - ข. ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติและอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ
 - ค. ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติและอาศัยอำนาจตามความในพระราชกฤษฎีกา
 - ง. ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติ
10. ข้อใดเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของชาวไทยเมื่อมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ?
- ก. สอบเข้ามหาวิทยาลัย
 - ข. บวชทดแทนคุณบิดามารดา
 - ค. ทำบัตรประจำตัวประชาชนที่อำเภอ
 - ง. ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีเป็นทหารกองเกินที่อำเภอ

ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เชิญตรวจคำตอบ
ได้เลยนะครับ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

1. ก
2. ง
3. ก
4. ง
5. ก
6. ข
7. ข
8. ค
9. ง
10. ง

เชิญศึกษาบทเรียน
เล่มต่อไปได้เลยค่ะ
เชิญค่ะ

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.

กุลพล พลวัน. **สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท. : กองวิชาการ

กรมอัยการ, 2527.

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. **รัฐศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2548.

เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์. **หลักรัฐศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2508.

นพนธิ สุริยะ. **สรุปคำบรรยายวิชาสิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

2520.

ศูนย์พัฒนาหนังสือ, กรมวิชาการ. **คู่มือการเรียนการสอนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, 2541.

สนธิ เตชานันท์. **พื้นฐานรัฐศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

สภาพนายความ. **กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน.** กรุงเทพฯ : สภาพนายความ, 2543.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** ฉะเชิงเทรา :

บริษัท 99 กรุ๊ปเทรตติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2550.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้**

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

<http://th.wikipedia.org>

<http://krumontree.com>

<http://komchadluek.net>

<http://chaoprayanews.com>